

HIPOLIT RAUBO (1934-2018) – KALISZANIN,
PSYCHOLOG, SPOŁECZNIK

Fot. Archiwum rodzinne

Choć miejscem urodzenia magistra Hipolita Raubo były Kresy Wschodnie II Rzeczypospolitej, to jednak z Kaliszem związane były lata Jego wczesnej młodości i edukacji. Dla Zmarłego, któremu poświęcone jest to wspomnienie, Kalisz był również miastem, w którym jako psycholog kliniczny przez ponad pół wieku pracował w placówkach służby zdrowia, sądownictwie i oświacie. Kalisz był także przestrzenią Jego działalności jako społecznika, występującego z wieloma inicjatywami mającymi na celu wspieranie procesu samorealizacji zamieszkujących tu osób i rodzin oraz troskę o ich zdrowie psychiczne.

Mój Mąż – Hipolit Raubo urodził się 5 VIII 1934 r. w Lidzie jako syn Leokadii Raubo (z domu Garniewicz) i Hipolita Raubo. Tutaj przyszły na świat także Jego dwie siostry, starsza – Mirosława i młodsza – Krystyna. Pod koniec wojny – jako chłopiec – cudem uniknął rozstrzelania. Hitlerowcy prowadzący Go z najbliższą rodziną (i innymi osobami z „łapanek”) na egzekucję, w ostatniej chwili odstąpili od niej wobec natarcia wojsk radzieckich. Po wojnie Lida znalazła się w granicach ZSRR, co przyczyniło się do podjęcia przez rodziców Zmarłego – którzy czuli się Polakami – decyzji o repatriacji do Polski. Zupełnie przypadkowo, jesienią 1945 roku, rodzina Raubo trafiła do Kalisza, w którym jedenastoletni Hipolit podjął naukę w Szkole Podstawowej nr 9, a następnie w Liceum im. Adama Asnyka (ukończył je w 1953 r.).

Do Kalisza powrócił również po latach studiów. Pokochał to miasto, w którym chciał rozwijać swoją działalność zawodową i społeczną. Całe życie podziwiał piękno Kalisza,

zwłaszcza architektury sakralnej i innych zabytków. Interesował się historią miasta i jego rozwojem, zwłaszcza życiem kulturalnym i społecznym. Zajmowały Go również życiorysy wybitnych kaliszan.

Zainteresowania psychologiczne Hipolita Raubo ujawniły się już w okresie szkolnym. Ich krystalizacja i rozwój doprowadziły do podjęcia studiów na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej w zakresie specjalizacji filozoficzno-psychologicznej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Studia ukończył w 1961 r., przedstawiając pracę magisterską na temat: *Postawa ludzi starszych wobec śmierci. Próba analizy psychologicznej*, której promotorem był doc. Tadeusz Zaworski. Był to ważny etap życia Hipolita Raubo, ponieważ spotkał tu najwybitniejszych przedstawicieli myśli katolickiej, tworzących sławną Lubelską Szkołę Filozoficzną. Był studentem docenta Karola Wojtyły, wówczas biskupa pomocniczego krakowskiego, u którego zdawał egzamin z etyki. Karol Wojtyła był dla Zmarłego człowiekiem, którego wielkość duchową i osobową, twórczość naukową i literacką, działalność duszpasterską i całą postać w Polsce, a później jako papieża, śledził z wielkim zaangażowaniem, podziwem i szacunkiem. Lubił powtarzać: „Nigdy nie sądziłem, że będę znał osobiście tak wielkiego i świętego człowieka”.

Głównym obszarem działalności Hipolita Raubo w Kaliszu była praca psychologa, którą traktował z wielką pasją. Widział w niej swoją życiową misję, a energię do niej czerpał z postaw prospołecznych i bogatego życia wewnętrznego.

W pracy diagnostycznej i psychoterapeutycznej kierował się odpowiedzialnością, rzetelnością, empatią i kulturą wobec pacjentów. Pamiętał o tym, że osoba to przede wszystkim byt duchowy, dlatego uwzględniał rolę życia religijnego w procesie terapii, obok stosowania metod profesjonalnych. Był pierwszym psychologiem zatrudnionym w kaliskiej służbie zdrowia. Nie był nastawiony na dążenie do tzw. kariery zawodowej, ale na służenie ludziom doświadczającym kryzysów psychicznych, rozmaitych problemów egzystencjalnych, czy życiowych stresów. Najdłużej – 55 lat – pracował w Poradni Zdrowia Psychicznego (od stycznia 1963 r. do kwietnia 2018 r.). W tym okresie, przez 13 lat – od 1978 r. do 1991 r. – był kierownikiem Poradni Psychologicznej przy Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Kaliszu, przemianowanej na Pracownię Psychologii Klinicznej w Zespole Wojewódzkich Przychodni Specjalistycznych. Pracując w służbie zdrowia, w 1983 r. zorganizował Poradnię Wad Wymowy, w której przez wiele lat prowadził m.in. zajęcia korekcyjne jąkania przy użyciu tzw. echo-aparatu.

Jego doświadczenia kliniczne wzbogacało pełnienie funkcji biegłego sądowego w dziedzinie psychologii, od 1977 r. do 2018 r., a także praca w Więzieniu Karno-Specjalnym dla Młodocianych w Szczypiornie od 1961 r. do 1965 r. Działał również w Spółdzielni Inwalidów „Pokój” w Kaliszu od 1992 r. do jej likwidacji oraz w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w latach 1999-2000.

W styczniu 1985 r. – jako jedyny psycholog w Kaliszu – uzyskał Dyplom Specjalistyczny II stopnia w zakresie psychologii klinicznej, decyzją Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej. Ważnym rodzajem działalności zawodowej było także prowadzenie zajęć dydaktycznych. Przykładowo: w latach 1974-1979 uczył w Średnim Studium Zawodowym przy II LO w Kaliszu, a w latach 1980-1989 w Wojewódzkim Ośrodku Doskonalenia Kadr Medycznych. Współpracował również z Oddziałem Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu. Zastępując okresowo Żonę prowadził wykłady i seminarium magisterskie na studiach z zakresu nauczania początkowego (1982). Natomiast w 1987 roku wykładał

psychologię wychowawczą z elementami psychologii społecznej w UAM w Poznaniu, Zakład w Kaliszu.

Charakterystycznym rysem szeroko zakrojonej działalności zawodowej Hipolita Raubo było podejmowanie badań własnych, których wyniki stawały się podstawą publikacji i wystąpień na zebraniach lub konferencjach naukowych. Na szczególne podkreślenie zasługuje udział w badaniach zespołowych pod kierunkiem prof. dr hab. Marii Tyszkowej z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wyniki badań prowadzonych w latach 1976-1978 zostały opublikowane w artykule *Niektóre aspekty rozwoju psychicznego i wychowania młodzieży z rodzin obciążonych alkoholizmem*, który ukazał się w pracy zbiorowej *Rozwój dziecka w rodzinie i poza rodziną* (red. Maria Tyszkowa, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 1984). Kolejnym tematem badań Hipolita Raubo był problem reagowania młodzieży w sytuacjach silnego stresu wywołanego informacją o adopcji. Opracowane w formie referatu wyniki zaprezentował na III Sympozjum Psychiatrii Dzieci i Młodzieży i V Ogólnopolskiej Naradzie, które odbyły się w Kaliszu w 1981 r. Referat został też opublikowany w tomie pokonferencyjnym. Wraz z Żoną, w latach siedemdziesiątych XX wieku, w szkołach kaliskich prowadził badania nad przewiskami wśród dzieci i młodzieży. Wyniki zostały ogłoszone w formie artykułów w „Nowej Szkole” (1974, nr 3) i „Problemach Opiekuńczo-Wychowawczych” (1973, nr 2). Inne wspólne badania dotyczyły alkoholizmu dzieci i młodzieży. Stały się one podstawą przygotowania referatu wygłoszonego na sympozjum naukowym poświęconym temu zagadnieniu w kwietniu 1988 r. w Kaliszu, zorganizowanym przez Wojewódzki Oddział SKP w Kaliszu i Zakład Psychologii i Pedagogiki Oddziału Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu. W latach osiemdziesiątych na prośbę ks. prof. dr hab. Czesława Cekiery z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Hipolit Raubo zajmował się badaniami młodych suicydentów i osób uzależnionych. Prof. Cekiera wysoko oceniał wyniki tych badań i wykorzystywał je w swojej pracy naukowej. Ciekawym doświadczeniem zawodowym Zmarłego było zaproszenie Go w 1984 r. przez Zarząd Główny Polskiego Związku Motoryzacyjnego do Gorzowa Wielkopolskiego w celu sprawowania nadzoru nad badaniami psychologicznymi Żuźlowej Kadry Narodowej.

Hipolit Raubo przez cały czas trwania pracy zawodowej był nastawiony na doskonalenie swojej wiedzy i umiejętności po to, aby lepiej rozumieć problemy psychologiczne i pomagać ludziom doświadczającym poważnych trudności egzystencjalnych i intrapsychicznych. Realizacji tego celu służyły m.in.: szkolenia z psychologii klinicznej i penitencjarnej prowadzone przez Katedrę Psychologii Klinicznej UAM w Poznaniu i Wydział Psychologii i Pedagogiki Uniwersytetu Warszawskiego oraz szkolenia z zakresu psychoterapii prowadzone przez Sekcję Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego w Instytucie Psychoneurologicznym w Warszawie. Brał też udział w zjazdach Polskiego Towarzystwa Higieny Psychiczej i Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.

Swoją rozległą wiedzę i bogate doświadczenie zawodowe wykorzystywał także w pracy społecznej w Kaliszu: od 1965 r. w Społecznym Komitecie Przeciwalkoholowym, od 1970 r. w Towarzystwie Planowania Rodziny, a przede wszystkim w Telefonie Zaufania. Kalisz był pierwszym miastem powiatowym w Polsce, w którym 18 XI 1970 r. w rezultacie wspólnej inicjatywy Hipolita Raubo i zasłużonego lekarza-społecznika Sławomira Gzowskiego, powstała placówka poradnictwa anonimowego. Założyciele kaliskiego Telefonu Zaufania, zawsze gotowi do udzielania pomocy psychologicznej typu interwencji

kryzysowej, pracowali w nim całkowicie bezinteresownie przez trzydzieści lat, wspomagani przez grupę zmieniających się wolontariuszy.

Spółeczna postawa i dyspozycyjność znalazły swoje odbicie w powołaniu Hipolita Raubo na Przewodniczącego Oddziału Towarzystwa Planowania Rodziny w Kaliszu. Funkcję tę pełnił w latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku. Był członkiem-założycielem Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk oraz pełnił funkcję członka zarządu Społecznego Komitetu Przeciwalkoholowego w Kaliszu. Jako działacz tegoż komitetu wygłaszał wiele pogadanek i prelekcji, a z ramienia Towarzystwa Planowania Rodziny współuczestniczył w cyklu prelekcji dla narzeczonych, organizowanych przez Urząd Stanu Cywilnego w Kaliszu.

Dla uzupełnienia obrazu osobowości i życia Męża warto wspomnieć o Jego zainteresowaniach pozazawodowych. Koncentrowały się one na muzyce klasycznej – zwłaszcza fortepianowej, sztukach plastycznych, literaturze pięknej i architekturze sakralnej. Głęboko odczuwał piękno przyrody. Jego pasją były ptaki – znał ich zwyczaje i rozpoznawał głosy różnych gatunków. Lubił góry, zwłaszcza pobyty w Zawoi, gdzie systematycznie przez 22 lata spędzaliśmy wakacje letnie i zimowe, często w towarzystwie dzieci i wnuków. Byłam najbliższym świadkiem przyjętej przez Męża filozofii życiowej i stylu jej realizacji. Ze względu na ten sam kierunek wykształcenia i zainteresowania zawodowe (jestem doktorem psychologii, nauczycielem akademickim od 18 lat zatrudnionym w PWSZ, aktualnie w Akademii Kaliskiej i psychologiem-praktykiem), dobrze rozumieliśmy się, prowadziliśmy często dyskusje merytoryczne i wielozakresową współpracę. Nasze małżeństwo trwało 53 lata, a rodzina, którą stworzyliśmy obejmuje: dwie córki, dwóch synów z żonami i czwórkę wnuków. Córka – Krystyna, jest bibliotekarzem w Akademii Kaliskiej i specjalistą w zakresie informacji naukowej. Córka Agnieszka jest doktorem nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa i nauczycielem akademickim na UAM. Dwaj synowie uzyskali tytuł naukowy profesora. Starszy – Grzegorz, jest profesorem nauk humanistycznych, pracuje na UAM w Poznaniu oraz w Akademii Kaliskiej. Młodszy syn, Zbigniew, jest profesorem nauk o sztukach muzycznych, zatrudniony jest w Akademii Muzycznej w Katowicach, jest również koncertującym pianistą. Uzyskał tytuł „Ambasadora Kalisza”.

Trudny czas choroby Mąż spędził w domu, otoczony miłością i opieką ze strony mojej, dzieci i wnuków, wsparciem przyjaciół i pieczołowitą opieką medyczną. Odszedł 25 VII 2018 r. W naszej pamięci i wspomnieniach wielu ludzi, którzy stykali się z nim, pozostanie jako osoba, dla której postawy i działania prospołeczne oraz wysoka kultura osobista były czymś naturalnym, oczywistym sposobem odnoszenia się do każdego człowieka. Całe życie był wierny swojemu powołaniu – służbie pacjentom, innym ludziom i rodzinie.

Jadwiga Raubo